

Sygn. akt IV U 546/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 listopada 2014r.

Sąd Okręgowy w Elblągu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Tomasz Koronowski

Protokolant: st. sekr. sądowy Agnieszka Grądzik

po rozpoznaniu w dniu 3 listopada 2014r. w Elblągu na rozprawie

sprawy z odwołań I. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E.

z dnia 5 maja 2014r. znak: SP2- (...)

i z dnia 16 czerwca 2014r. znak: SP2- (...)

o świadczenie przedemerytalne

oddala odwołania.

Sygn. akt IV U 546/14

UZASADNIENIE

Skarżąca I. P. wniosła odwołania od decyzji pozwany Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. z dnia 5 maja i 16 czerwca 2014r., obie o znaku SP2- (...), odmawiających jej prawa do świadczenia przedemerytalnego. Wnioskodawczyni twierdziła, że zapłaciła w 2011r. zaległe składki, wobec czego nie było podstaw do niezaliczenia do jej stażu okresu od dnia 7 czerwca 2002r. do dnia 23 kwietnia 2004r. Ponadto według skarżącej do stażu, od którego zależy wnioskowane prawo, powinien zostać zaliczony okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych od dnia 31 lipca 2013r. do dnia 31 lipca 2014r., a wskazany wcześniej okres od dnia 7 czerwca 2002r. do dnia 23 kwietnia 2004r. - ewentualnie jako okres nieskładkowy.

W odpowiedziach na odwołania pozwany wniósł o ich oddalenie. Zaznaczono, że podstawą odmowy jest fakt, iż zamiast wymaganych 30 lat okresu uprawniającego do emerytury, skarżąca udowodniła 28 lat, 10 m-cy i 6 dni okresów składkowych oraz 2 m-ce i 17 dni okresów nieskładkowych. Doliczeniu do tego stażu nie podlegały ani okres od dnia 7 czerwca 2002r. do dnia 23 kwietnia 2004r., za który nie zostały zapłacone składki, jak i okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych od dnia 31 lipca 2013r. do dnia 31 lipca 2014r., jako że przypadał on po rozwiązaniu stosunku pracy.

Postanowieniem z dnia 2 września 2014r. sprawy z obu odwołań połączono do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Skarżąca urodziła się w dniu (...), zatem 55 lat ukończyła w dniu (...) 2013r. Wnioskodawczyni pozostawała w stosunku pracy w następujących okresach:

- od dnia 1 marca 1978r. do dnia 30 czerwca 1981r.,
- od dnia 1 lipca 1981r. do dnia 15 stycznia 1984r.,
- od dnia 16 stycznia 1984r. do dnia 23 października 1990r.,
- od dnia 3 lipca 2006r. do dnia 3 lipca 2007r.
- i od dnia 19 maja 2009r. do dnia 30 czerwca 2013r., przy czym ten ostatni stosunek pracy ustał z powodu likwidacji stanowiska pracy.

W okresach:

- od dnia 24 października 1990r. do dnia 18 lipca 1993r.,
- od dnia 23 sierpnia 1993r. do dnia 14 sierpnia 1995r.
- i od dnia 12 listopada 1996r. do dnia 6 czerwca 2002r. skarżąca była ubezpieczona z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej. Działalność tę prowadziła do dnia 23 kwietnia 2004r., jednak za okres po dniu 6 czerwca 2002r. nie zapłaciła składek na ubezpieczenia społeczne. Należność z tytułu tych składek została umorzona decyzją pozwanego z dnia 25 sierpnia 2014r., która jest prawomocna od dnia 30 września 2014r.

W dniu 31 marca 2011r. ubezpieczona wpłaciła w związku z wnioskiem o układ ratalny kwotę 1.767,50 zł, która została zaliczona na koszty egzekucyjne za okresy przypadające pomiędzy kwietniem 2000r. a kwietniem 2004r. W dniu 18 maja 2011r. wnioskodawczyni wpłaciła kwotę 17.210,54 zł, która odpowiadała należnościom głównym z tytułu zaległych składek do dnia 23 kwietnia 2004r., jednak została zaliczona na koszty upomnienia za styczeń i wrzesień 2001r. oraz luty i maj 2002r. (kwota 35,20 zł) oraz proporcjonalnie na odsetki i należności główne z tytułu składek na ubezpieczenie za okresy październik 1999r. (20 gr) i przypadające pomiędzy kwietniem 2000r. a czerwcem 2002r. W ten sposób składki na ubezpieczenia społeczne zostały pokryte za okres do dnia 6 czerwca 2002r. Żaden z wniosków ubezpieczonej o układ ratalny nie został uwzględniony. Wpłata została oznaczona jako obejmująca wiele okresów składkowych (typ wpłaty „M”) począwszy od kwietnia 2000r.

W okresie prowadzenia działalności gospodarczej w dniach od 12 marca do 20 kwietnia 1998r. i od 15 października do 30 listopada 1998r. wnioskodawczyni korzystała z zasiłku chorobowego.

W okresach od dnia 17 sierpnia 1995r. do dnia 16 sierpnia 1996r. oraz od dnia 31 lipca 2013r. ubezpieczona była uprawniona do zasiłku dla bezrobotnych. W okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych od dnia 31 lipca 2013r. skarżąca nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia odpowiedniej pracy, propozycji stażu, przygotowania zawodowego dorosłych, szkolenia, prac interwencyjnych lub robót publicznych.

(okoliczności bezsporne, ponadto dowód przelewu składek k. 26 akt sprawy, świadectwa pracy, zaświadczenia o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej, decyzja o wykreśleniu z tej ewidencji i o ustaleniu daty wykreślenia, zaświadczenia PUP, informacja o pobieraniu zasiłku dla bezrobotnych, wypowiedzenie umowy o pracę k. 8-21, 26 i 29 pliku akt ZUS dot. świadczenia przedemerytalnego, pismo pozwanego z dnia 5 października 2011r. dotyczące wysokości zadłużenia i pismo pozwanego z dnia 23 lipca 2014r. dotyczące sposobu zaliczenia k. 83 i 192 akt ZUS płatnika)

Sąd zważył, co następuje:

W ocenie Sądu odwołanie skarżącej nie zasługiwało na uwzględnienie.

W pierwszym rzędzie należy wyjaśnić, że stan faktyczny sprawy w istocie był bezsporny. Spór dotyczył nie tego, w jaki sposób pozwany rozliczył wpłatę kwotę 17.210,54 zł, a tego, czy dokonał tego rozliczenia prawidłowo. W przypadku

bowiem uwzględnienia oceny prawnej prezentowanej przez ubezpieczoną, oczywistą konsekwencją byłoby przyjęcie, że składki również za okres od dnia 7 czerwca 2002r. do dnia 23 kwietnia 2004r. zostały opłacone, przez co warunki stażowe przyznania świadczenia przedemerytalnego zostałyby spełnione.

Należy wobec tego przybliżyć przepisy prawa wskazujące na warunki przyznania wnioskowanego prawa. Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 2 i ust. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz.U. z 2013r. poz. 170 ze zmianami) prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje m.in. kobiecie, która do dnia rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, ukończyła co najmniej 55 lat i posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 30 lat, a przy tym po upływie co najmniej 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych spełnia łącznie następujące dalsze warunki: po pierwsze nadal jest zarejestrowana jako bezrobotna, po drugie w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych i po trzecie złoży wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego sześciomiesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

Skarżąca bezspornie do dnia rozwiązania trwającego nie krócej niż 6 miesięcy ostatniego stosunku pracy ukończyła 55 lat, przy czym rozwiązanie umowy o pracę nastąpiło z przyczyn dotyczących zakładu pracy, tj. wskutek wypowiedzenia stosunku pracy przez pracodawcę na podstawie art. 30§1 pkt 2 kp, z uwagi na likwidację stanowiska pracy. Ponadto wnioskodawczyni była zarejestrowana przez wymagany okres jako bezrobotna z prawem do zasiłku i w tym czasie nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji pracy. Spór ograniczał się więc do oceny, czy wnioskodawczyni legitymuje się okresem uprawniającym do emerytury nie krótszym niż 30 lat.

Wobec tego w pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę na to, że zgodnie z powołanym art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych, dla uzyskania prawa do świadczenia przedemerytalnego konieczne jest spełnienie przesłanek dotyczących wieku i okresu uprawniającego do emerytury już na dzień ustania ostatniego stosunku pracy, tj. w okolicznościach niniejszej sprawy na dzień 30 czerwca 2013r. Niewątpliwie nie ma więc podstawy prawnej, aby do tego okresu doliczyć ostatni okres pobierania przez skarżącą zasiłku dla bezrobotnych, czyli okres od dnia 31 lipca 2013r.

Powyższe skutkuje koniecznością poszukiwania brakującego prawie roku stażu uprawniającego do emerytury w okresie, za który – wedle twierdzeń pozwanego – nie zostały uiszczone składki na ubezpieczenia społeczne z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej, tj. od dnia 7 czerwca 2002r. do dnia 23 kwietnia 2004r. W tej kwestii należy wyjaśnić, że nie ma możliwości zaliczenia tego okresu jako okresu nieskładkowego, gdyż nie przewiduje tego art. 7 ustawy z dnia 7 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2013r. poz. 1440 ze zmianami). Z przepisu tego wynikają konkretnego rodzaju okresy nieopłacania składek, które stanowią okresy nieskładkowe, np. okresy pobierania zasiłku chorobowego, jednak nie ma wśród nich takich okresów, za które składki nie zostały opłacone mimo prowadzenia działalności gospodarczej, w tym takich, za które składki zostały umorzone. Skutku oczekiwanego przez skarżącą nie przewiduje również ustawa z dnia 9 listopada 2012r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz.U. z 2012r. poz. 1551; dalej: ustawa abolicyjna), a wręcz przeciwnie – z art. 4 pkt 1 tej ustawy jasno wynika, że w przypadku umorzenia składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe okres, za który składki zostały umorzone nie podlega uwzględnieniu przy ustalaniu prawa i wysokości emerytur i rent z ubezpieczeń społecznych oraz innych świadczeń, do których prawo uzależnione jest od posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego w rozumieniu ustawy emerytalnej.

Okolicznością istotną dla oceny prawidłowości sposobu rozliczenia wpłaty kwoty 17.210,54 zł było to, że ze skarżącą ostatecznie nie zawarto żadnego układu ratalnego oraz nie uzyskała ona umorzenia odsetek od zaległych składek przed dokonaniem omawianej wpłaty. Nie ma możliwości oceny w niniejszym procesie zasadności odmowy zawarcia układów ratalnych, gdyż wykraczałoby to poza zakres wynikający z zaskarżonych decyzji. Nie ma przy tym znaczenia okoliczność, że formularz wniosku o umorzenie zaległości na podstawie ustawy abolicyjnej nie umożliwia złożenia

wniosku o umorzenie tylko odsetek, skoro ostatecznie bezsporne jest, że skarżąca nie złożyła wniosku o umorzenie właśnie tylko odsetek od zaległych składek czy to na podstawie abolicyjnej (pomijając kwestię, czy tego rodzaju wniosek jest możliwy na gruncie ustawy abolicyjnej), czy też na podstawie art. 28 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2013r. poz. 1442 ze zmianami). Skutkowało to bowiem obowiązkiem zaliczenia omawianej wpłaty nie tylko na należności główne za poszczególne miesiące, ale i na zaległe koszty upomnienia, i na odsetki, przy czym wszystkie te zaległe należności należało rozliczyć począwszy od najstarszych. Taki obowiązek pozwanego wynika z § 6 ust. 3 i 4 oraz § 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 2008r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru jest zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2008r., Nr 78, poz. 465 ze zmianami). Zgodnie z tymi przepisami wpłaty składek m.in. na ubezpieczenia społeczne dokonane przez płatnika składek po terminie określonym w ustawie powinny obejmować również odsetki za zwłokę, a w przypadku gdy wpłata taka nie uwzględnia tychże odsetek, mimo jej dokonania po terminie określonym w ustawie, Zakład rozlicza dokonaną wpłatę proporcjonalnie na pokrycie kwoty zaległych składek oraz kwoty odsetek za zwłokę w stosunku, w jakim w dniu wpłaty pozostaje kwota zaległości z tytułu składek do kwoty odsetek za zwłokę. Przy tym jeżeli wpłata składek na ubezpieczenia społeczne jest wyższa niż kwota należnych składek z tego tytułu wynikająca z rozliczenia dokonanego w deklaracji za dany miesiąc kalendarzowy, a bezspornie kwota 17.210,54 zł była wyższa od składek należnych za wskazany w dokumencie wpłaty kwiecień 2000r., nadwyżkę pozostałą po pokryciu należnych składek na ubezpieczenia społeczne za dany miesiąc kalendarzowy zalicza się proporcjonalnie na pokrycie zaległych należności funduszu emerytalnego i otwartych funduszy emerytalnych, począwszy od zobowiązań o najwcześniejszym terminie płatności, zaś z kwoty pozostałej po tym rozliczeniu pokrywa się proporcjonalnie należności funduszu rentowego, funduszu chorobowego i funduszu wypadkowego, począwszy od zobowiązań o najwcześniejszym terminie płatności. Warto zaznaczyć, że nie ma znaczenia to, kiedy skarżąca dowiedziała się o sposobie rozliczenia wpłaty, tj. że dopiero w toku niniejszego procesu, jako że żaden przepis nie przewiduje skuteczności rozliczenia dopiero po uzyskaniu przez płatnika wiedzy o sposobie tego rozliczenia.

Skoro rozliczenie wpłaty kwoty 17.201,54 zł nie mogło być dokonane w sposób oczekiwany przez wnioskodawczynię, tj. na pokrycie należności głównych za okresy do kwietnia 2004r. włącznie, nie można przyjąć, że skarżąca uiściła składki za okres od dnia 7 czerwca 2002r. do dnia 23 kwietnia 2004r. Wobec tego, że okres ten z przyczyn wskazanych wyżej nie mógł też zostać uznany za okres nieskładkowy, ubezpieczona nie legitymuje się wymaganym na dzień ustania ostatniego stosunku pracy (30 czerwca 2013r.) co najmniej trzydziestoletnim okresem uprawniającym do emerytury. Musiało to skutkować przyjęciem, że pozwany zasadnie dwukrotnie odmówił wnioskodawczyni świadczenia przedemerytalnego, gdyż nie spełnia ona wszystkich wymaganych łącznie przesłanek przyznania tego prawa. W konsekwencji oba odwołania oddalono na podstawie art. 477¹⁴§1 kpc.